

Din **LIVERPOOL**
în **CARPAȚI**,

Arabella McIntyre-Brown

Din **LIVERPOOL**
în **CARPAȚI**,

Cum mi-am găsit fericirea în inima Transilvaniei

Traducere din limba engleză și note de
Monica Mitarcă

DIN LIVERPOOL ÎN CARPAȚI

Redactare: Ioana Văcărescu
Tehnoredactare: Liviu Stoica
Corectură: Rodica Crețu
Design copertă: Andra Penescu

DIN LIVERPOOL ÎN CARPAȚI

Cum mi-am găsit fericirea în inima Transilvaniei

Arabella McIntyre-Brown

Copyright © 2016 Editura ALL

Toate drepturile rezervate.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MCINTYRE-BROWN, ARABELLA

**Din Liverpool în Carpați: cum mi-am găsit fericirea în
inima Transilvaniei** / Arabella McIntyre-Brown; trad.:

Monica Mitarcă. – București: Editura ALL, 2016

ISBN 978-606-587-420-6

I. Mitarcă, Monica (trad.)

821.111-94=135.1

Grupul Editorial **ALL**:

Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,

sector 6, cod 060512 – București

Tel.: 021 402 26 00

Fax: 021 402 26 10

www.all.ro

Editura **ALL** face parte din **Grupul Editorial ALL**.

/editura.all

allcafe.ro

Pentru Ginny, căreia i-ar fi plăcut la nebunie aici

Cuprins

Cuvânt-înainte	1
Prefață	5
Mulțumiri	9
Întoarcerea în timp	13
Bram, Bran și alte nume sonore	24
Prețul unei noi vieți	31
Ieșirea din bârlog	34
Cât curaj!	40
Pajiști, pășuni și fânețe	64
Raze de soare într-o zi cu nori	76
Potențial	90
Garduri bune, garduri proaste	107
De la Râu la Deal	126
Pisici și câini... la discreție	135
Ciclul schimbării	149
Afacerea Barbarina	169
Binecuvântata izolare	183
Dragostea și căsnicia	203
Fân	211
Familia mea și alte pisici de pripas	218
Itaca mea	230

Un drum lung și sinuos	247
O grădină zoologică de împrumut	259
Piața de duminică	272
Lucrul la casă	284
Papagalul	300
Experiențe aproape mortale	313
Ciocănitoea de la solstițiul de iarnă și alte victime	325
Aproape-pirat	334
Pita, cățelușul pierdut	347
Capitolul despre Ginny	355
Viitor nesigur, prezent continuu	378

Cuvânt-înainte

de Sir Ranulph Fiennes

Unii dintre noi explorează lumea într-un mod cât se poate de fizic și de concret; se luptă cu provocările ridicate de vreme, cu riscurile ce pândesc din natură și forțează limitele propriei rezistențe fizice. Deși țintele pe care și le propun pot părea de neatinș, cu o planificare riguroasă, cu sprijinul unei echipe bune și ținându-se cu dinții de ideea că nu vor renunța, până și cele mai cumplite obstacole pot fi depășite. Dar eu cred că mult mai dificil și mai solicitant este să te apuci a-ți explora tenebroasa lume interioară, scufundându-te în bezna psihicului propriu.

Nu avem hărți după care să ne ghidăm prin hățișurile minții, nimeni nu ne poate însoți în această călătorie interioară, iar timpul e un concept lipsit de orice valoare. Cam ca în Transilvania anului 2004, anul în care cumnata mea a decis să numească „acasă” această parte a lumii mărginită la sud de Munții Carpați. Tot ce puteam vedea pe Google Maps era o pătură verde, difuză – acolo era locul în care plănuia Arabella să trăiască. Tot restul lumii fusese fotografiat din spațiu, până la ultimul detaliu, dar Carpații rămăseseră un loc misterios.

Când am mers prima oară în Transilvania, în vizită la Arabella, tura zilnică de alergare (din Măgura în jos, spre Bran și înapoi) mi-a amintit – o amintire vie – de anii adolescenței mele, când alergam prin pădurile de fag, pe abruptele coaste

DIN LIVERPOOL ÎN CARPAȚI

calcaroase din Sussexul de Vest cu Ginny, sora lui Abbs, și cu frații ei, George și Charles. Cred că, de fapt, Abbs nici măcar nu se născuse la momentul acestor aventuri ale noastre.

Am continuat să explorez, cu Ginny, de-a lungul celor 45 de ani pe care i-am trăit împreună, și să întreprindem călătorii pe care nimeni nu le mai încercase. Dar călătoria cea mai dificilă pe care am avut-o de făcut – lungă și înspăimântătoare de singuratică – a fost să trec peste durerea provocată de boala lui Ginny și de moartea ei prematură. Cu toții suntem condamnați să facem această călătorie, la un moment sau altul în viață, și toți facem față deceselor celor apropiați pe cât de bine putem; eu m-am refugiat în muncă și am căutat alinare la prieteni, iar Abbs a părăsit tot ce-i era cât de cât familiar și s-a mutat în România, pentru a-și trăi viața în solitudine, în Munții Carpați.

Mie, unuia, nu-mi place să fiu singur și nu pot înțelege de ce ar alege cineva să ducă un trai solitar, ca să nu mai vorbim de o viață departe de rude, de prieteni și de cultura pe care o cunoaște. Mi s-a întâmplat să pornesc singur în călătorii, dar asta era serviciul meu; fac asta având în spate efortul de planificare și sprijin din partea unei echipe în care am deplină încredere. Dar ca Abbs să se arunce în acest labirint care este Europa de Est, la 50 de ani trecuți, și să trebuiască să reînvie abilitățile necesare unei vieți în mediul rural, după trei decenii petrecute în Anglia urbană, pare puțin necugetat – asta ca să nu mă exprim prea dur. Dar, pentru a doua oară în viață, ea a demonstrat că poate trece cu succes prin această schimbare radicală.

Tot o alegere bizară a părut și decizia ei de a părăsi Londra pentru a se muta la Liverpool, în anii '80, dar Abbs a văzut potențialul acestui oraș și a jucat, ca jurnalistă și scriitoare, un

rol în transformarea Liverpoolului într-unul dintre cele mai *cool* orașe din Marea Britanie.

Această misterioasă parte din Transilvania a devenit acum, la un deceniu după ce Abbs și-a revendicat bucățița din acest ținut, una dintre destinațiile turistice de top. Și nu doar atât; Abbs a găsit unul dintre cele mai frumoase sate din toată țara. O să spună că n-a fost vorba decât despre noroc, în niciun caz despre rațiune – dar Ginny avea și ea talentul ăsta de a găsi o bucățiță de Paradis în cele mai neașteptate locuri. Știu că ar fi fost copleșită de admirație față de această mișcare curajoasă întreprinsă de sora ei mai mică.

Și, da, a fost curaj la mijloc, orice-ar spune Abbs. E drept, poate că ea nu s-a aventurat până la marginea lumii, ca sora ei, dar a călătorit prin zonele acelea ale lumii interioare încă nebătute, punând în acest timp repere pe o hartă a unei noi etape din viață – a ei, în România.

Citind cum a folosit Abbs singurătatea și timpul pentru a găsi o mai profundă înțelegere a vieții și a locului ei în lume, veți obține un fel de ghid pentru propriile călătorii interioare – dacă veți avea curajul să vă aventurați pe un astfel de drum.

Ranulph Fiennes
Exmoor, 18 mai 2016

Prefață

Mai mult de 200 000 de români au plecat din țara lor, îndreptându-se spre Marea Britanie, iar din Anglia au venit încoace doar câteva mii de britanici doritori să locuiască în România. Cei mai mulți s-au stabilit în București sau în alte orașe mari; câțiva au descoperit, ca și mine, atmosfera deosebită a mediului rural. Unii vin în România în virtutea unui contract propus de guvernul britanic, de vreo corporație sau de vreun ONG. Unii se alătură sau pun bazele unei organizații caritabile. Alții se întorc acasă după câțiva ani, însă cei mai mulți rămân aici, pentru că se îndrăgostesc de România.

Fiecare are o poveste de spus. Din 2010, eu am trăit într-obilă, un paradis – într-un sat transilvănean aflat cam la altitudinea la care se află cele mai înalte piscuri muntoase din Marea Britanie. Mi-am vândut casa și am părăsit Anglia la vârsta de 50 de ani, tocmai când începusem să mă bucur de un oarecare succes ca editor de carte și autor. Abandonându-mi viața citadină, de om ocupat, am ales o existență de sihastru, în munții aflați la granița estică a Europei.

Nu am familie aici, iar înainte de a ajunge pe aceste meleaguri nu aveam nici prieteni, nu știam niciun cuvânt în limba română și cunoscusem doar patru români – care locuiau, toți,

DIN LIVERPOOL ÎN CARPAȚI

în Liverpool. Așa că prima întrebare pe care mi-o pun românii este „De ce te-ai mutat aici?“. A doua este „Îți place?“, urmată de „Păi și cum, rămâi aici?“.

Răspunsul la prima întrebare este complicat; la cea de-a doua este chiar simplu, iar la cea de-a treia, încă și mai simplu: sunt fericită. Mi-am găsit Itaca și nu mai vreau s-o părăsesc. Ar fi nevoie de o criză majoră ca să mă determine să plec din Măgura.

Orice viață se autodetermină întru câtva; suntem formați și fasonați de experiența proprie, iar asta ne conferă caracterul nostru unic. Avem foarte mult în comun cu restul umanității, dar trăim prezentul prin filtrul propriului trecut. Uneori putem învăța de la ceilalți, însă de cele mai multe ori vom face greșelile noastre. Putem, măcar, să avem consolarea de a ști că și alți oameni au făcut greșeli și că și-au revenit de pe urma lor.

Adesea stau și mă minunez cum s-a putut ca drumul vieții să mă aducă prin aceste locuri, unde stau, ciugulind litere și cuvinte de pe tastatura computerului, încercând să nu-mi las privirea să rătăcească afară, pe geamul de la birou, unde pot vedea lumina și asculta ciripitul lăstunilor și răgetul tragic al câte vreunui măgar din satul vecin. Este tare distractiv să încerci să te concentrezi la lucru când tot ce se întâmplă afară te tentează să abandonezi ecranul computerului și să dai fuga să te scalzi în lumina aurie a soarelui.

Nu e ceva neobișnuit ca un britanic să se mute în altă parte din Europa, însă, cum spunea și unul dintre prietenii mei din Liverpool: „Cei mai mulți se duc în Provența sau în Algarve. Numai tu ai fi în stare să alegi Transilvania!“.

Dar norocul meu fantastic, că am ajuns aici, a trecut prin multe mâini de ajutor și prin multe suflete generoase. Semințele

Prefață

aventurii mele transilvănene mi-au fost semănate în suflet în primii ani ai copilăriei, părinții mei alcoolici oferindu-mi o libertate fericite, care aducea, pe alocuri, cu haosul. Am reușit să ajung la vârsta de 50 de ani întreagă și fără cazier (aproape). Joburile destul de aleatoare pe care le-am avut, de la operă și teatru la jurnalism juridic și de afaceri, au constituit o fascinație și mi-au adus o mare satisfacție – în orice direcție, mai puțin cea financiară. Am părăsit Sussexul rural pentru a petrece 11 ani în Londra, apoi 20 în Liverpool, unde mi-am adus și eu contribuția la renașterea orașului.

Părea că sunt în regulă, aveam o mică afacere în domeniul editării de carte, o reputație destul de bună pe plan local și câțiva prieteni de nădejde. Dar totul fusese clădit pe nisipuri mișcătoare, iar o serie de decese în familie mi-au zguduit viața sentimentală. Cele cinci înmormântări – prima fiind a surorii mele, iar ultima, a mamei – au fost suficiente pentru a face ca totul să se ducă de râpă. Această cădere – un fel de „câlți în creier” – a făcut să nu mai pot lucra, să nu mai pot gândi, să nu mai pot lua o decizie. N-aveam de lucru, n-aveam bani. Urma să-mi pierd casa, afacerea, totul. Așa că, deși trecusem de 50 de ani, nu eram deloc în formă, nu stăteam prea bine cu banii și eram singură, m-am mutat în Transilvania ca să-mi revin și ca să o iau de la capăt.

Aceasta este povestea modului în care am reușit să evit un dezastru – și a prețului plătit, precum și povestea felului în care Transilvania m-a readus la viață, oferindu-mi pace, siguranță și bucurie.

Mulțumiri

După cum vă veți convinge citind cartea aceasta, există o mulțime de oameni cărora trebuie să le mulțumesc pentru ajutorul oferit încă din momentul în care am pus prima oară piciorul în Transilvania. Așadar, tuturor vecinilor și prietenilor de aici, din sat, dar și din alte zone din România: vă rog să acceptați profunda mea recunoștință pentru felul grozav în care m-ați primit aici și pentru ajutorul neîncetat de care m-am bucurat, pentru generozitatea și toleranța voastră. Nu aș fi supraviețuit aici nici măcar o iarnă, d-apoi șase ani, fără voi.

În primul rând – și neobosiți! – sunt Dan și Luminița Marin, fără de care nu ar fi existat casa mea, nu aș fi emigrat, nu aș fi avut o viață nouă și... nici cartea aceasta. Încă de când m-am mutat, Sergiu Stănescu și Greg Helm mi-au demonstrat prietenia lor neclintită, pe care nu mi-o explic în niciun chip.

Sunt pe lumea asta doi oameni care au fost nespuse de generoși, sprijinindu-mi încercarea de a mă transforma la loc în șoricel de țară, din marea admiratoare a vieții urbane ce eram; nu știu dacă voi reuși vreodată să-mi exprim într-un totu-recunoștința față de ei. Ran Fiennes și Francesca Hill m-au ajutat, fiecare, cu un altruism desăvârșit, să rămân pe linia de

plutire – de dragul surorii mele, Ginny, soția lui Ran și prietena Francescăi încă din vremea facultății.

Lui Gil Eastham, generosul meu prieten din California, îi mulțumesc din tot sufletul pentru ceea ce a numit „bursa mea de scriitoare“ – un sprijin grozav pentru demersurile mele de a scrie, care nu au avut loc mereu în cele mai fericite condiții; țin minte și acum o perioadă în care lucram într-o încăpere rece ca un frigider, scriind, de cele mai multe ori, cu degetele aproape complet amorțite de frig.

Pentru intrarea în lumea cărții din București le mulțumesc lui Sarah Grant și Simon Parker, iar pentru faptul că m-au prezentat Ancăi Salvator, de la Editura ALL, îi mulțumesc în mod deosebit lui Silviu Schuster.

Mulți, mulți oameni au contribuit la apariția acestei cărți, în moduri felurite: Kate Lowe, Julia Campbell, Jan Harvey, Rupert Wolfe-Murray, Liz Finch, Voirrey Branthwaite, Greg Helm, Sergiu și Gabriela Stănescu; îi mulțumesc lui Matei Bușă pentru minunatele portrete. Toți cei de la Editura ALL m-au susținut cu un entuziasm însuflețit și au contribuit la transformarea cărții mele în realitate: prietena mea, Anca Salvator, minunata mea redactoră – Ioana Văcărescu, experții în marketing – Livia Lucan și Daniel Eberhat, formidabilul Mihail Penescu și Andra Penescu, care a creat o copertă extraordinară. Le mulțumesc tuturor celor care au lucrat la cartea aceasta (nu în ultimul rând tipografiei). Și mai ales genialei mele traducătoare, Monica Mitarcă.

Că tot veni vorba despre degete înghețate – Amanda Courtier Dye a fost teribil de atentă și mi-a trimis o pereche de mănuși din cașmir superbe, suficient de delicate încât să pot tasta și atunci când temperatura scădea îngrijorător de mult.

Mulțumiri

Am fost atât de norocoasă de când am venit în România, încât sunt sigură că am uitat pe câte cineva, persoane cărora le mulțumesc pentru bunătatea, ajutorul, sfaturile și informațiile oferite. Le cer scuze pentru memoria mea – atât de slabă! – și le mulțumesc din inimă tuturor.

Și dacă vreți să vedeți cu ochii voștri...

Am postat o mulțime de fotografii ce înfățișează locuri, personaje și chiar scene descrise în carte. Le puteți găsi pe blogul cărții, <https://stakeintransylvania.com>. M-aș bucura enorm să aflu părerea cititorilor, vă mulțumesc de pe acum pentru fiecare comentariu constructiv, pentru orice *share* și *like*.

Tot aici veți găsi, din când în când, știri despre carte, despre diverse concursuri, oferte și alte asemenea lucruri grozave! Puteți urmări tot ce se întâmplă cu *Din Liverpool în Carpați*, introducând adresa voastră de e-mail (care va rămâne, vă asigur, cât se poate de secretă).

Întoarcerea în timp

*Podul are potențial pentru două-trei dormitoare și baie.
Necesită podea, pereți și ferestre.*

Transilvania este unul dintre cele mai puternice branduri. Toată lumea recunoaște acest cuvânt și-ți poate servi pe loc un nume asociat cu acest brand. Până și țâncii britanici, care se uită la tine ca la felul șaișpe când menționezi ceva gen Ghormenghast sau Ruritania¹, tot știu câte ceva despre Transilvania.

Așa că, atunci când pomenesc faptul că locuiesc aici, prima reacție este, de obicei, ceva de genul „Adică la Dracula acasă?“. Și următoarea, tot de obicei, sună cam așa: „Dar nu-i pe bune, nu?“. Sau cel puțin așa sunau, până ce industria turismului a descoperit și ea ținutul acesta minunat.

Transilvania – cea mai mare regiune a României – a tot urcat pe lista locurilor pe care e musai să le vezi ca turist: în 2016 a ajuns pe primul loc al recomandărilor în câteva dintre ghidurile turistice internaționale și pe diferite canale media. Asta înseamnă, firește, că a devenit și un loc foarte căutat de cei care doresc să cumpere o casă de vacanță. Din fericire pentru mine, majoritatea oamenilor vor o casă de vacanță undeva pe o coastă

¹ Castelul Ghormenghast și țara Ruritania – locații fictive în care au loc acțiunile din operele autorilor britanici clasici Mevyn Peake și, respectiv, Anthony Hope.

însorită și se mulțumesc cu un apartament într-un bloc alb și plictisitor, câtă vreme pot vedea de la fereastră apa albastră și pot ajunge ușor la bere și la pizza. Puțini sunt oamenii care vor munți, păduri, sălbăticie și liniște, iar cele patru sate românești cele mai cunoscute în direcția asta, a căutării unei case, par să fie Predeluț, Șirnea, Peștera și Măgura – toate numărându-se printre cele nouă sate care alcătuiesc Branul.

Dar, nici ca loc pentru o casă de vacanță, aici nu este ușor de supraviețuit pentru toată lumea. Eu însămi aproape că nu am reușit să fac față, din cauza lungilor ierni aspre. Unora dintre noi le e greu să-și imagineze cum ar fi să trăiască undeva unde nu-s magazine, baruri, cinematografe, restaurante, într-un loc unde casele nu sunt legate la canalizare sau la gaz. Și unde până și drumul e o provocare: opt kilometri de pietriș, gropi adânci și curbe răscoite adânc.

Cred că am fost primul străin care a cumpărat o casă în acest sat și unul dintre pușinii străini care au și trăit aici; de obicei, am fost o sursă numai bună de bârfe și de amuzament. Satele sunt la fel, peste tot pe lumea asta – și cei care se mută într-un sat englezesc trebuie să fie pregătiți să devină un obiect al curiozității; iar acolo nici nu e sigur că vor fi primiți cu căldura cu care am fost întâmpinată eu în România.

Numele acestui sat este Măgura, care înseamnă deal; se găsește într-unul dintre parcurile naționale ale României, acolo unde se înfundă drumul. Pentru mine, născută într-un cătun din Sussex, pe numele său River², părea cum nu se poate mai potrivit. Poți merge cu mașina în satul următor, Peștera, sau la Bran, cu faimosul său castel – dar drumurile sunt atât

² Râu (lb. engleză, în original).